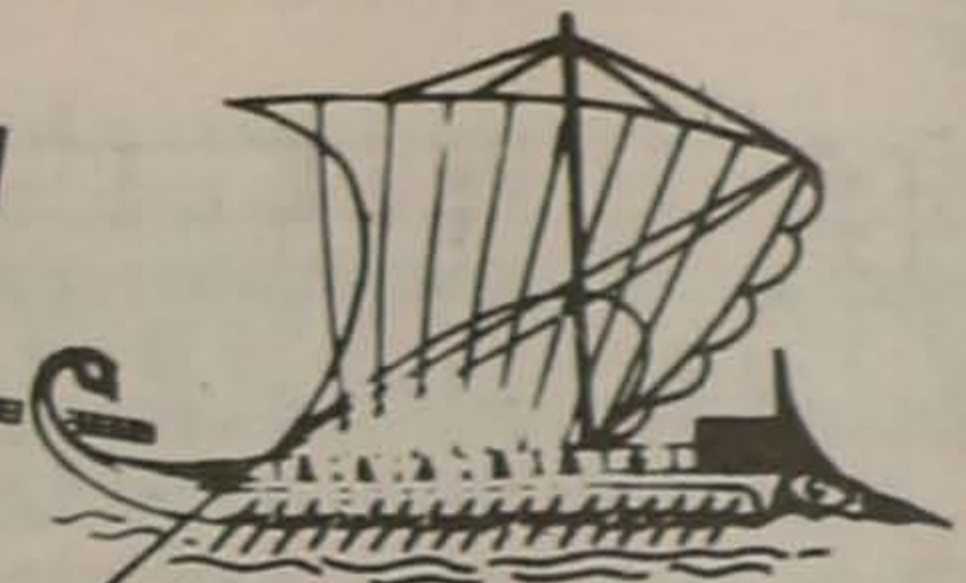

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΣΤΑΥΡΙΤΕΣ 1992

ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΣΤΑΥΡΙΤΕΣ

Συνέντευξη στα μέσα μαζικής ενημέρωσης έδωσε η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας για την αποστολή της Χορωδίας στον Καναδά

Συνέντευξη στα τοπικά μέσα μαζικής ενημέρωσης έδωσε η Ε.Λ.Β. την Τετάρτη 11 Νοεμβρίου 1992 στην αίθουσα δεξιώσεων της (ταβέρνα) για την αποστολή της Χορωδίας στο Τorónton του Καναδά.

Στη συνέντευξη αυτή που ήταν προσκεκλημένος και ο Δήμαρχος Βέροιας κ. Ανδρέας Βλαζάκης, τη συζήτηση άνοιξε ο Πρόεδρος του Δ.Σ. κ. Γιάννης Μελετιδής, ο οποίος αφού ευχαρίστησε το Δήμαρχο και τους εκπροσώπους των μέσων για την ανταπόκρισή τους στην πρόσκληση της συνέντευξης, αναφέρθηκε στη λειτουργία και στους σκοπούς της Λέσχης. Ακολούθησε στη συνέχεια συζήτηση των εκπροσώπων των μέσων με το συνοδό της αποστολής Γραμματέα του Δ.Σ. κ. Ηλία Σιδηρόπουλο και το χοράρχη κ. Κώστα Καραπαναγιωτίδη. Και οι δύο αναφέρθηκαν στο ιστορικό της αποστολής και στις επιτυχημένες εμφανίσεις της Χορωδίας, η οποία κυριολεκτικά κατενθούσισε τους συμπατριώτες μας.

Στη συζήτηση πήρε μέρος και ο Ανταπρόεδρος του Δ.Σ. κ. Γιάν-

Στη φωτογραφία τα μέλη της Χορωδίας που συμμετείχαν στην αποστολή.

νης Μικαηλίδης, ο οποίος αναφέρθηκε στην εθνική σημασία της αποστολής. Τέλος ο κ. Δήμαρχος αφού παρουσίασε την επιτυχημένη εικόνα της αποστολής εξέφρασε τα συγκαρ-

τηριά του στα μέλη της Χορωδίας, στον υπεύθυνο της Χορωδίας Κώστα Καραπαναγιωτίδη και στη Διοίκηση της Ε.Λ.Β. Αξι-

ζει να σημειωθεί ότι, στο τέλος της συνέντευξης προβλήθηκε βιντεοταινία από τις εμφανίσεις της χορωδίας στο Τorónton, ενώ οι παραβρισκόμενοι δοκίμαζαν τα νυσταγμένα ποντιακά εδέσματα, που τα παρασκεύασαν και τα προσέφεραν κυρίες μέλη της Χορωδίας.

ΕΠΙΤΥΧΗΣ Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΧΟΡΩΔΙΑΣ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ ΣΤΙΣ ΓΙΟΡΤΑΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΡΟΝΤΟ ΚΑΝΑΔΑ

Η μικτή Χορωδία της Ε.Λ.Β., που αποτελεί το καύχημα όλων των Ποντιακών Σωματείων, έδωσε αυτή τη φορά το πολιτιστικό και εθνικό της παρόν στη μακρινή χώρα του Καναδά μετά από πρόσκληση του Πολιτιστικού Συλλόγου Ν. Ημαθίας "Βεργίνα" του Τorónton, για να συμμετάσχει στις γιορταστικές εκδηλώσεις με το γενικό τίτλο: "Ελληνισμός: Αδιαίρετη Κληρονομιά", που διοργανώθηκαν στο δεύτερο 15νθήμερο του Οκτωβρίου 1992 στα πλαίσια του γιορτασμού των 125 χρόνων από την ανεξαρτησία της φίλης χώρας.

Η αποστολή της Χορωδίας από 42 άτομα, με συνοδούς τον Γεν. Γραμματέα της Ε.Λ.Β. κ. Ηλία Σιδηρόπουλο και τον υπεύθυνο της Χορωδίας Κώστα Καραπαναγιωτίδη, κατέκτησε κυριολεκτικά τις καρδιές της ομογένειας, ολλή και των ξένων.

Σε κάθε εμφάνισή της η Χορωδία δημιουργούσε βαθιά συγκίνηση, πατριωτική έξαρση και φυλετική υπερηφάνεια. Ανοιγε, θα έλεγε κανείς, το κλειδωμένο παρελθόν κι άφηνε το φως του παρόντος να μπει στον κόσμο του ποντιακού ελληνισμού, για να αναστήσει το πα-

Συνέχεια στην 3η σελ.

THE CORPORATION OF THE CITY OF WINDSOR

EXECUTIVE OFFICE

ΘΕΡΜΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

23 Οκτωβρίου 1992

Προς τα μέλη της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας

Το Windsor βρίσκεται στην ευχάριστη θέση σας υποδεχτεί με τον πιο θερμό τρόπο κατά την διάρκεια των εορτασμών μας αυτού του χρόνου για τα 100χρονα γενεθλιά του.

Σας είμαστε ευγνώμονες για το ταξίδι σας εδώ για να μας επισκεφθείτε και να μας διασκεδάσετε σαν μέρος των 100ετών εορτασμών μας.

Το Windsor έχει μία μεγάλη και προσφιλή κοινότητα Ελληνο - Καναδική και ξέρω πως τα μέλη της συνηγορούν στο να εκφράσω τη χαρά μας καθώς απολαμβάνουμε τη διασκέδαση που έχετε έρθει εδώ να μας χαρίσετε.

Τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου του Windsor και όλοι οι πολίτες της πόλης μας, σας ευχαριστούμε που μοιράζετε την πλούσια κληρονομιά σας μαζί μας αυτή την γεμάτη ζωντάνια και ευτυχημένη ώρα.

Για άλλη μια φορά σας καλωσορίζουμε στο Windsor. Είναι τιμή μας να σας έχουμε κοντά μας.

Ειδικρινά
Michael Hurst
Δήμαρχος

Σημ.: Η επιστολή αυτή (σε μετάφραση) του Δημάρχου της πόλεως WINDSOR του Καναδά έρχεται να επιβεβαιώσει τη μεγάλη εθνική σημασία της χορωδιακής αποστολής της Ε.Λ.Β. στον Καναδά.

Συνέχεια στην 3η σελ.

Μαθήματα γλώσσας για τους Παλινοστούντες Ποντίους

Η Εύξεινος Λέσχη Βέροιας στην προσπάθειά της να συμβάλει στο μέτρο του δυνατού το πρόβλημα γλώσσας των παλινοστούντων Ποντίων που ήρθαν από τις χώρες της πρώην Σοβ. Ενωσης, αποφάσισε να λειτουργήσει τμήμα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας κ.λ.π., με υπεύθυνο παρακολούθησης λειτουργίας του τμήματος το μέλος του Δ.Σ. κ. Γιώργο Χειμωνίδη.

Στο τμήμα αυτό (μη επιχορηγούμενο) θα διδάξουν αφιλοκερδώς εκπαιδευτικοί μέλη της Λέσχης. Το τμήμα θα παρακολουθήσουν 25 άτομα. Αξίζει να σημειωθεί ότι, τα άτομα αυτά έχουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η Ε.Λ.Β. ΤΙΜΗΣΕ ΤΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

Η Ε.Λ.Β. τίμησε τη 19η επέτειο της ηρωικής εξέγερσης του Πολυτεχνείου. Συγκεκριμένα με αναπροσωπεία της παρέστη την Τρίτη 17 Νοεμβρίου, ώρα 12.30 μ. στην επιμνημόσυνη δέηση που έγινε στο Ηρώο Πεσόντων της πόλης και κατέθεσε στεφάνι.

Τα γενέθλια της Ραδιοφωνικής Εκπομπής

Τέσσερα χρόνια συμπληρώνονται το Δεκέμβριο από τότε που άρχισε να ακούγεται η φωνή της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας από το Ραδιοφωνικό Σταθμό Ημαθίας "ΤΥΠΟΣ FM". Μία εκπομπή που είχε τη δυνατότητα να παρουσιάζει με εντυ-

πωσιακή ευστοχία θέματα ιστορίας, γλώσσας, λογοτεχνίας και παράδοσης. Ακόμα με μετάδοση ένα πλούσιο μουσικό και τραγουδιών από δίσκους παλιών και νέων δημιουργών, ολλή και να δώσει την ευκαιρία σε

Συνέχεια στην 3η σελ.

Η ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΤΟΥ ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ

Η αποδημία των Ποντίων μέσα από τους αιώνες

Ανάμεσα στα πέντε, περίπου, εκατομμύρια των Ελλήνων της διασποράς, σήμερα, σε πολλές εκατοντάδες υποηγίζονται οι Πόντιοι. Και η αποδημία αυτή έλαβε τις ρίζες της μέσα από τα βόθρα των αιώνων.

Ετσι βλέπουμε ότι από την αρχαιότητα οι Πόντιοι ακολουθούσαν το δρόμο της αποδημίας, χωρίς βέβαια να κόψουν τους δεσμούς τους με την ιδιαίτερή τους την Πατρίδα, για να αποκτήσουν ανώτερη παιδεία, να διδάξουν, να δημιουργήσουν οικονομική επιφάνεια, να μπουν στην πολιτική κοινότητα, αλλά κυρίως μετά την πτώση της Τραπεζούντας (1461), να

ψηλυτώσουν από τα δεινά της ασημέρωτης σκληριάς.

Στην αρχαιότητα πολλοί ήταν εκείνοι που άφησαν ανεξίτηλη την πνευματική τους σφραγίδα στα κέντρα του ελληνισμού, όπως στην Αθήνα, Αλεξάνδρεια, Αντιόχεια και στους άλλους ελληνικούς χώρους. Ανάμεσά τους ο φιλόσοφος Διογένης, ο ιστοριογράφος Βάττων, ο γραμματικός Τυρραννίκων, οι γεωγράφοι Στράβων και Μαρκανόν, ο περιηγητής Απόλλης, ο ποιητής Διφίλλος, οι μαθηματικοί Δημήτριος και Διονυσάδωρος και πολλοί άλλοι.

Ίδια τάση για μετακίνηση πα-

ρατηρείται και στη περίοδο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Πολλοί Πόντιοι έρχονται στην Κωνσταντινούπολη, όπου διαπρέπουν στα γράμματα, στις τέχνες, στο εμπόριο, στην διοίκηση (πολιτική - θρησκευτική), όπως οι Σικελίνοι (Υψηλάντες), που έγιναν Πατριάρχες κ.α. Ακόμα κηλιόδες ήταν οι Πόντιοι που πήγαν να επανδρώσουν την ερημωμένη, από τους Σαρακηνούς και Αραβες πειρατές, Κρήτη. Τότε στέλνονται οι Ξακουστοί ιεροπόστολοι Αθανάσιος Αθωνίτης (ιδρυτής της μονής Αγίας Λαύρας στο Αγ. Όρος) και ο Νίκων ο Μετανοείτε, για να εκχριστιανίσουν τους αθ-

Ραξοπιστήσανες. Γνωστές οικογένειες Τραπεζούντων που μετανάστευσαν στην Κρήτη ήταν οι Χορτάτζηδες, Φωκάδες (μετέπειτα με το προσωνύμιο Καλήρηδες), Μεταξάδες, Μαραλίδες.

Σημαντική ήταν η μετανάστευση των Ποντίων στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες, όπου διακρίθηκαν στα γράμματα και στο εμπόριο. Γνωστά ονόματα, όπως ο Λάζαρος Σκριβας, ο Θεόδωρος Βασιλείου, ο Σεβαστός Κυμνήνης (ιδρυτής του περιφημου Φρονιστηρίου Τραπεζούντας), ο Αθανάσιος Κοιμηνός Υψηλάντης, ο Γιώργος Υπομένας, ο Γεώργιος Χρυσόγονος και πολλοί άλλοι.

Σ' αυτές τις ηγεμονίες έδρασαν αργότερα οι Φιλικόι Πόντιοι και κυρίως ο Αλέξανδρος και Δημήτριος Υψηλάντης, για τον αγώνα της Εθνικής Παλιγγενεσίας, όπως και η οικογένεια των Καρτζαζόδων. Μεγάλη παρουσία Ποντίων κατά την περίοδο αυτή υπήρχε και στη Δημοκρατία των Δόγηδων, στη Βενετία, όπως ο Καρνινόλλιος ο Βησσαυρίων, ο Γεώργιος Τραπεζούντιος, οι Κρητοπόντιοι Νικόλαος Παπαδόπουλος, Ζαχαρίας Καλλήρης, ο Παρασκευάς ο Συνωπεις και πολλοί άλλοι που δίδαξαν τα ελληνικά γράμματα κ.λ.π. Πόντιοι έδωσαν την παρουσία τους ακόμα στη Μάνη, στην Τσακώνα, Σαρδηνία (Στε-

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗ

φανόπουλοι), Κεφαλληνία (Φωκάδες, Μεταξάδες και οι Μανταλάδες), στη Γαλλία (Μασσαλία) όπου υπήρχε μεγάλη παροικία Ποντίων, ολλή και στις άλλες χώρες της Ευρώπης, της Ασίας και της Αφρικής. Κυρίως όμως και κατά εκατοντάδες κηλιόδες ήταν οι Πόντιοι που μετανάστευσαν στη Ρωσία, όπου διέπρεψαν σ' όλους τους κοινωνικούς τομείς. Και η μετανάστευση των Ποντίων συνεχίστηκε και μέχρι τα χρόνια του ξεριζωμού, για να έσνασυνεσταί αργότερα ως τις μέρες

μας προς τις χώρες της Αμερικής, της Ευρώπης, της Αυστραλίας, της Αφρικής και της Ασίας. Δεν υπάρχει σήμερα χώρα στον κόσμο, που να μην υπάρχει έστω ένας Πόντιος. Μέσα σ' αυτούς τους αιώνες οι Πόντιοι, όπως και οι άλλοι Έλληνες, όπου κι αν βρίσκονται αναδεικνύονται πρεσβευτές των εθνικών τους δικαίων, μετασημαδευτές του ελληνικού πνεύματος και φορείς της ανένανστης πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Ο πόνημοι Πόντιοι και γενικά όλος ο απόδημος ελληνισμός αξίζει κάθε τιμή και έπαινο.

"ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ"

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΣΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ
ΒΕΡΟΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ
Οικονομολόγος - Συγγραφέας
Θουκυδίδη 2 - Τηλ. 0331 - 25.282

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΤΣΙΚΑΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.
"ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ"
ΤΗΛ. 0331/66.913 - FAX
0331/66.979

ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός
Τηλ. 0331 - 28.356

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 1.000 Δρ.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ

ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

* Οι στίλβες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ" είναι στη διάθεση όλων των αναγνωστών του

* Οι εργασίες πρέπει να στέλνονται αν είναι δυνατόν δακτυλογραφημένες

Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή όχι δεν επιστρέφονται

Η αέναν εθνική ενότητα

Είναι πια γνωστό και στην τέταρτη γενιά, από τον Ξεριζωμό, ότι και οι Έλληνες του Πόντου αποτεινόμενοι, με τη ζωή και τις παραδόσεις τους, με την παρουσία και τις θυσίες τους, με την προσφορά και τον Πολιτισμό τους, με την ιστορία και τη γλώσσα τους, με τη ρηθ και τη εθιμολογία τους, με τη δημοτική ποίηση και την ψυχοσυνθεσιμότητα τους, κλησασικό παράδειγμα και φαινόμενο εθνικής ενότητας του αένανου Ελληνισμού.

Αυτό μαρτυρούν τα ιστορικά γεγονότα, που αναδύονται από την εποχή της μυθοποιίας και του Φριζου ως την Αργοναυτική εκστρατεία και τη δημιουργία των αποικιών της Ιωνίας στα παράλια του Πόντου, όπως μας τις παραδίδει και ο Ξενοφών στην "Κύρου Ανάβαση" (Δ', ζ' 13-27 π', 22-28).

Από την εποχή του Μ. Αλεξάνδρου ως τον τελευταίο βασιλιά του Πόντου το διάσημο Μιθριδάτη τον Στ' τον Ευπάτορα (120 - 63 π.Χ.), επί των ημερών του οποίου ο εξελληνισμός του Πόντου προχώρησε με ταχύ ρυθμό με κύρια χαρακτηριστικά τη γλώσσα και την παράδοση, την ελληνική εθνική συνείδηση και την αγέρωχη αντίδραση ενάντια στη Ρωμαϊκή επιρροή, που ολοκληρώθηκε.

Από τον Γαλατικό Πόντο (τον Ελληνόποντο) ως τον Πολεμώνα, με πρωτεύουσες την Αμάσεια και τη Νεοκαισάρεια και ως τη Σεβάστεια, από το θέμα της Κοθωνίας ως το θέμα της Χαλδίας, με έδρες τη Νικόπολη και την Τραπεζούντα, με την ευρεία διοικητική αυτονομία και από την εποχή της εμφάνισης των Σελτζούκων και τους νικηφόρους αγώνες του μάρτυρα Θεοδώρου Γαβρό εναντίον των Τούρκων, ως και την πτώση της Τραπεζούντας

(1461).

Από τα μαύρα χρόνια της σκλαβιάς ως την Ανταρσία, χρόνια γεμάτα αγώνες και αγωνία, περιπέτειες και μαρτύρια, φιλοκίσεις και εξορίες, πορείες θανάτου και κρεμάλες, πείνα και εξευτελισμό, ανθελληνικό και ανταρσόδωρο μίσος, τραγική και απάνθρωπη γενοκτονία, με την απίστευτη αδιαφορία Χριστιανικών Κρατών.

Χρόνια χαρακτηριστικών αγώνων και θυσιών, αγάπης στα γράμματα και εμμονής στα πατριωτικά, δημιουργικής παρουσίας και ανεξήγητης ζωηρότητας, χρόνια αξιόλογης εθνικής και πνευματικής προσφοράς των ιστορικών μοναρχών του Πόντου (Σουμειά, Βαζεζών, Περιστερωτάς, Γουμμερά κ.α.).

Αναμφίβολο από αρχαιοτάτων χρόνων μέχρι που εκκρίστανιστήκε ο Πόντος και από τα χρόνια του Βυζαντίου ως την πτώση του και από την επανάσταση του 1821 ως το Μακεδονικό Αγώνα και τους απειλευρωτικούς πολέμους 1912 - 1913 και τέλος από τον αμυντικό πόλεμο 1040 - 1941 ως και τον εμφύλιο σπαραγμό η παρουσία και η προσφορά των Ποντίων, η ζωή και η νοοτροπία τους, ο χαρακτήρας και η πολιτιστική τους ταυτότητα μοσχοβολούν Ελλάδα και μόνο Ελλάδα σε μια ατέρμονη εθνική έξαρση και ενότητα.

Μας ήθεσαν μερικοί και μας θέλουν ελάχιστοι μύητες και αγράμματοι σαν μειονότητα.

Εκας οι βέβηλοι και ανιστόρητοι

Είμαστε και θα παραμείνουμε

ΤΡΑΝΤΕΛΜΕΝΟΙ.
Π.Γ.Τ.

Λ Α Ο Γ Ρ Α Φ Ι Κ Α

Στίχοι για τους μήνες ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ

"Ο Σταυρίτες ρούζ' τα φύλλα και ξεραίν' όλα τα ξύλα".

"Σταυρίτες έρθεν μάνιτσα μ' βροχάντας χαλαρόδας μη κλάει και μη φτουήσεις και μη τρώς την καρδιά σ'".

"Και που κι επέγ'ναν οι α-γούρ' Βατούμ, Βακού, Τηφλίδα 'ς σ'ν Ξενιτείαν τ' έρημον σοίκον άλλο 'κι είδα".

"Νοιθήλοι που Ξενιτεύεται κι αφήν' οπίο' το στίγ'ν σ'τ' και 'εται και βρουήεται και κοβαζ' την ψην σ'τ'".

"Ατώρα άλλη 'ς σα υψηλά κι άλλη 'ς σα ακροθαλασσίας, άλλη 'ς σα χωρία τ' έμορφα μακρά α σα δουθείας".

ΟΚΤΩΒΡΙΟ

"Ίσον Τρυγομνήν τριγύεις, έναν σπέρτς 'και δέκα θε-ρ'εις".

"Το Μοθωπόρ' πάντα αρχι-νούν

σποράντας και δουθείας να έχωμε τον χειμωγόν τα χίλια ευλογίας".

"Ο άνθρωπον που 'κι δουλεύ' ζει με τα γυρευιάς όδον τον χρόνον κάβεται σ' εβόρρας 'ς σα γωνιάς".

"Ο πόλεμον ερχίνεσεν και το σαρανταέναν σκοτούνταν, τραυματίου-νταν μ'νά νοιθήλοι εμέναν".

"Οι Έλληνες 'κι πολεμούν τον κόσμον να σκλαβώνε ούθ' τς πάντα δίνε την χαράν και ούθ'τς ελευθερώνε".

Λαϊκή Ιατρική στον Πόντο Μέλεν (Ψωρά)

Για τη σικαμερή αυτή πάθη-ση, που είχε και αποκρουστικές εκδηλώσεις, όπως π.χ. μελέας έν (ψωρίαση), εμελίσεν (ψωρίαση), αφ'ς σ'του τον με-λέαν (όσο τον τον ψωριασμέ-νο), άμον μελέρον αιγίδ' (σαν ψωριακή κατσίκα) και άλλα, θεραπευτικά μέσα είχαν τα σ-κόηουθα: α) Πλύσεις με αλυσί-βα από ξύλινη στάχτη κατά προτίμηση βαλκανιάς, β) Αθι-φρή με γαλαζόπετρα ζυμωμένη με λάδι αλφαίαν. Αλλοι αντί λά-δι χρησιμοποιούσαν λίπος στην γαλαζόπετρα και γ) μεταλλικό νερό που ήταν αποτελεσμα-κότερο.

Μέλε αποκαούσαν και τα α-φροδίσια, για τα οποία εφαρμό-ζανε τσία (αποκάψισμα με δη-λητηριώδη κρυσταλλικά, καρ-πούς θάμνους, σκυλιαντοχόρ-ταρον, θειάφι, υδράργυρο και άλλα), κάθε θεραπευτής με ει-δικά δικά του μέσα.

Α. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

Κρυπτοχριστιανοί αλλοεθνείς

του Σάββα Παπαδοπούλου, δασκάλου - λαιογράφου

Από τις στίλβες της Ποντιακής Εστίας συχνά έχει γίνει λόγος για Ελληνοπόντιους "Ορωθικούς" κρυπτοχριστιανούς, που όχι λίγες φορές για την πίστη τους τιμωρήθηκαν με θά-νατο και εντάχθηκαν στη μεγά-λη χερσαία των νεομαρτύρων της Ορθοδοξίας. Αυτή τη φορά θα γίνει αναφορά σε αλλοε-θνείς που έδειξαν συμπάθεια στη Χριστιανική θρησκεία, σε α-γίους της από κάποια αιτιά ή και βαθιά πίστη και με τη διακήρυξη της βρήκαν τελικά το θάνατο.

Είναι ιδιαίτερα γνωστό το σχετικά με την πίστη των Τούρ-κων για τον Ζαντόν τον Αέρ (Αη - Πιόργη). Τους είχε τρελάνει, λέγεται, όταν θέλησαν αυτοί ν' ασχημνήσουν σε φερώνυμο του εκεί στον Πόντο. Μια μαρτυρία ακόμη που παραθέ-τουμε εδώ δείχνει την ευμενή στάση ενός Τούρκου αγά απέναντα στον Αγίο μας από ένα περιστατικό που του έτυχε.

"Ο τωτά μ' έλεεν: "Ί σην Τουρκίαν, 'ς σα Σεβάζ' κεσ' ας τ' εμ'νες, είχαμε γειτονόν είναν Τούρκον μπέν κι ατός, μοσχοπα-ρί 'κεικό, τ' Α - Γιωρί την ημέ-ραν, 'ς σα σποράν, επήεν με τα δέκα ζευγάρα βούδα και τ' αρ-θών'ς ατ' κ' έσπερεν εκ' αν δε-καπέντε στρέψιματα 'ς οά μίαν.

Εθα, έθα, ξάι κ' εφύτρωσαν τα κοκκία". Είπαν τ' εμετέρ' εσπει-ρες στα τη Ταλή - Πιόρ' την ημέραν, για τ' ατό". Επεικέ κ' υστέρια ατός ο Τούρκον έλεεν τ' εμετέρτς: "Ημποι - ον ημέραν 'σ' ρται τη Ταλή - Πιόρ', να δείτε με χαπόρ, να κρατώ-γ-α".

Σώνα τη Πάνονος, 84 ετών, Μαυρόβατος Δράμας

*****

Η άλλη περίπτωση αναφέρε-ται στο Μαρτυρολόγιο της Χρι-στιανικής Ορθοδοξίας. Είναι του Αγίου Αχμετίου, του νεομάρτυ-ρα που άθλησε στην Κωνστα-ντινούπολη το 1682 και η μνή-μη του τιμάται από την Εκκλη-σία μας στις 24 Δεκεμβρίου. Α-ξίζει να παραθέσουμε το συνο-πτικό βιογραφικό του.

"Ο Τούρκος Αχμέτ (Κάλιφας) ήταν γραμματέας του Σαρδά-ρη (αρχιεπίσκοπος) και ονομαζό-ταν επίσης "Πατ Σουρούκης". Η γυναίκα του, όπως και η υπηρέ-τριά του ήταν Ρωσίδες αιχμά-λωτοι. Όταν η "συμβία" του γύ-ριζε από την εκκλησία, αυτός αισθανόταν "ευωδίαν άρρητον οπου έβγαίνει από το στόμα της". Κι όταν τη ρώτησε "τί τρώ-γεις και μυρίζεις έτσι" πήρε την

Αγριολούλουδα του Πόντου

ΤΟΥΤΟΥΓΙΑΔΕΣ: Φυτό υδρό-φιλο με λουλούδι περιλαμπρο-σε χρωματισμούς και άρωμα. Ευδοκίμει σε βαλτώδη τοπία. Κάθε στέλεχος που φυτρώνει από τον όρχο του ριζικού του συστήματος είναι χνουδωτό χοντρό από τη βάση και λεπτό-τερο στην κορυφή, ύψους 15 εκατοστά περίπου. Στην κορυ-φή δεσπόζει το λουλούδι που-ναι πολύχρωμο και μοσχοβόλο. Το στέλεχος που είναι βρώσιμο έχει γλυκιά και λίγο καυστική γεύση και φέρνει σταχτι χνου-δωτό χρώμα. Το πολύχρωμο λουλούδι της κορυφής με τους σχεδόν αφανείς πυκνούς στή-μονες κρύβει τη γύρη της γονι-μοποίησης. Στέλεχος και λου-λούδι τρίβονταν για φάρμακο σε φθισισμένα μάτια.

Το λαμπροστόλιστο λουλου-δι με μοσχοβόλημα εγκωμιάζε-σαν αυτό:

Μέρ' εύρεν η μανίτσα σου, τ' έμορφα τα πογιάδες κ' εποίκεν τ' ομμάτοφρυδας Τρυγόνα μ', τουτουγιάδες * (Από το αρχείο του Πόντου)

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

- 1. Τ' έναν η μοίρα μ' και τ' άλλο το μερακό μ'... (λέγεται για κείνους που τα θέλουν όλα δικά τους).
- 2. Ντό 'κ εγροικό το κηφάρι 'νεγκάζ' τα ποδάρια (αντίστ. με το νεοεθλ. Οποιος δεν έχει μυαλό έχει πόδια).
- 3. Τ' άσπρα κατβάζνε τ' ά-στρα (γνωμικό για την παντο-δυναμία του χρήματος).

- 4. Τα λάχανα ελέη' και την φραχτήν κ' ελέη' (για τους υ-περβολικά αισιόδοξους, που δεν υπολογίζουν τις δυσκο-λίες).
- 5. Τύχην δόμε και σην θάλασ-σαν ούρο με (για τους πολύ τυχερούς).
- 6. Τ' εφτωχού τ' ακάντ' απάν σ'ν στράταν κείται (ο φτωχός και η μοίρα του).
- 7. Τη σκύλη' το δίκαιον πα, δίκαιον έν' (όποιος έχει δικιο πρέπει να το βρει, ανεξάρτητα από την κοινωνική του θέση).
- 8. Τ' αδελφια τ' αναδέλφωτα δεντρά χωρίς τα φύλλα (για τα αδελφια που δεν ομονοούν).
- 9. Τ' άγρια τ' άλογο τ' άγρια τα ρασία ημερώνειατα (αντί-στοιχο με το νεοεθλ. Βρήκε το δάσκαλό του).
- 10. Τ' εφτωχού τ' εύρεμαν για καρφίν, για πέταλον (ο φτω-χός δεν έχει και τύχη).

ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ

- 1) Αδακά κοιλοπονά κι ακεί πέραν πάει γεννιά (όπλο)
- 2) Αμον τη ζάχαρην γλυκύν κι άμον τη σιθιμάν πικρόν (το παιδί)
- 3) Ανοίγ' ατα, ελέπω, ασπα-ρήν ατα ελέπω (τα παραμύθια)
- 4) Απ' άνθεν έρχουμαι κι αν' κ' εσπορώ να πάγω (νερό)

- 5) Αρπαπίτσα κλώσεται, η κοιλία τ'ς πρέσεται (το αδρά-χτα)
- 6) Άσπρα βούδια αθωνίζνε κι η αλεμάντρια κουβαλεί (η γλώσσα με τα δόντια)
- 7) Άσπροκάτ'κον αεθόδ' σκίζ' τ' ορμάν και κατβαίν' (το ξυρόφι)
- 8) Άχνα πούχνα, που θα πάς; Τρυπεμέντζα ντο ρωτάς (κα-πνός)
- 9) Δεν' ατα τρέχνε, ρύν' ατα στέκνε (τα τσαρούχια)
- 10) Ο φτωχόν χάνει ατο κι ο ζιογκίντ'ς φυλάττει ατο (η μύ-ξα)
- 11) Έναν έν και σ' όθια ε-μπαίν (όνομα)
- 12) Θεός κι είμαι, Αες κι είμαι κι όθ' εμέν πιστεύ'νε (κοντόρι)

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

- 1. μασχαρεύω = αστειεύομαι
- 2. μασχαρία = αστεϊσμός
- 3. ματοζίνικον = χάντρα
- 4. μαθίζω = διδάσκω
- 5. μαχανά = αφορμή
- 6. μενώ = παραγγέλλω
- 7. μερέα = μεριά
- 8. μερτικόν = μερίδιο
- 9. μέρωμον = ξεμέρωμα
- 10. μεσεή = παραμύθι
- 11. μέτα = καθέ
- 12. μονάζω = φιλοξενώ

Δυστυχώς εμείς τους ξεχάσαμε"

Γράφει ο Γιώργος Χειμωνίδης

Αυτή η φορά ίσως είναι από τις τελευταίες που θα αναφε-ρω στο καυτό θέμα, όχι γιατί θα πάψω να τοηλώ, αλλά γιατί δεν θα υπάρχουν αυτοί που θα δι-καιούνται τα όσα θα γράψω. Σε λίγα χρόνια, θα είμαστε, όσοι βέβαια θα τοημήσουμε να αναφερθούμε στο θέμα αυτό, εκτός τόπου και χρόνου. Τα τελευταία χρόνια της πε-ριπετειώδους ζωής τους, ζουν οι πόντιοι γέροντες πατεράδες και παππούδες μας.

Αυτούς τους υπερήλικες κα-λοκάγαθους ανθρώπους, τις ρί-ζες μιας φυλής, ενός λαού, ε-μείς οι νεότεροι, γιατί, κόρες, εγ-γόνια τους ξεχάσαμε.

Αυτούς τους ανθρώπους ε-μείς οι νεότεροι, θα έχουμε α-κόμη και την δύναμη αθά και τα μέσα, πάψαμε τελευταία να τιμούμε εξακολουθητικά με εκ-δηλώσεις αγάπης.

Ετσι όμως οδηγούμαστε με μαθημερική ακρίβεια στην αυ-τοκαταστροφή, γιατί το δέντρο μιας φυλής, ενός λαού, ενός έθνους, χωρίς βαθιές ρίζες, ε-ίναι έρμαιο της πρώτης άσχημης καιρικής συνθήκης, της πρώτης ξυ Τούρκων πήρε το μέρος του Χριστιανισμού και τόνισε ότι αυτή είναι η πιο μεγάλη θρη-σκεία. Κι όταν ομολόγησε ότι και ο ίδιος είναι Χριστιανός, α-παχυνόστηκε στο Κεάτχανε της Κωνσταντινούπολης.

Είναι χαρακτηριστικό το δι-σταχο με το οποίο κλείνει το συναξάριό του:

Πόντων μεγίστη πίστης, Ιη-σού πέθει

Αχμέτ, βοήσας, πάμμεγα στέφος δέχπ.

(θρησκευτική και ηθική εγκυ-κλιοναίδια τόμος 3, σελίδα 838).

Το Δ.Σ. της Ε.Λ. Βέροιας ευαι-σθητο στο θέμα αυτό αποφάσι-σε να κάνει κάποιες εκδηλώ-σεις σχετικές με το θέμα που σύντομα θα ανακοινωθούν και που θα αγκαλιόσουν αυτούς τους ανθρώπους που τόσο και τόσο εμπόδια ξεπεράσαν μένο-ντας όρθιοι στο μετερίζι τους, Πόντιοι Έλληνες Χριστιανοί.

Με σεβασμό και αγάπη στους γέροντες μας Γιώργος Χειμωνίδης

"Τέρεν και γυναίκ' σου"

Με εντατικό ρυθμό συνε-χίζονται οι πρόβες από τη θεατρική ομάδα της Ευεί-νου Λέσχης Βέροιας για το ανέβασμα της ποντιακής φαρσοκωμωδίας του κ. Νί-κου Σιδηρόπουλου (Συμβο-λαιογράφου), με σκηνοθέτη τον κ. Οδυσσέα Γωνιάδη. Υ-πολογίζεται ότι η πρώτη πα-ράσταση να δοθεί μέχρι τέ-λος του έτους.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το θεατρικό τμήμα της Ε.Λ.Β. συνεχίζει την πολυχρόνη προσφορά του προς τους συ-μπατριώτες μας, συμβάλλο-ντας αποφασιστικά στην α-ποκάθωση και διατήρηση του παροδοσιακού ποντιακού πολιτισμού.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΙΣ

Η Ευξείνου Λέσχη Βεροίας την 27ην του μηνός Απριλίου τρέχοντος έτους ημέραν Κυριακήν και ώρα 10.30 π.μ. καλεί άπαντα τα μέλη της, εις τακτικήν Γενικήν Συνέλευσιν εις την αίθουσαν αναμονής του Ξενοδοχείου "Αριστέιδης" με θέμα:

1ον Λογοδοσία επερχομένου Δ.Σ.
2ον Εκλογή Νέου Δ.Σ.
Σε περίπτωση μη απαρτίας ορίζεται ως ημερομηνία η 4η Μαΐου 1975 εις τον αυτόν χώρον και την ίδιαν ώραν.

Ο πρόεδρος
Κηρυττόπουλος Παν.
* ΦΩΤΟΓΡΑΦ. 7-4-75

Τριήμερο εκδηλώσεων για τα τριαντάχρονα της Ε.Λ. Βεροίας 1955 - 1985

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ:

Πρώτη ημέρα: Κυριακή 1-12-1985:

Στο κιν/θέατρο "Καπρίνη" και ώρα 11 π.μ. θα δοθεί θεατρική παράσταση της Ενώσης Ποιτών Ν. Μαγνησίας με το έργο "Ο Μάρναντον".

Δεύτερη ημέρα: Σάββατο 7-12-1985 και ώρα 7.30 μ.μ. στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών:

1. Διάλεξη με θέμα: "Οι διωγμοί των Ελλήνων του Πόντου 1908-1923", από τον Dr. Ιστορίας Κώστα Φωτιάδη

2. Παραδοσιακά τραγούδια του "Ξερίζωμου"

3. Αφηγήσεις προσφύγων, με περιστατικά που έζησαν κατά τους διωγμούς του Πόντου

4. Εκθεση Ανέκδοτου αρχαικού υλικού των Υπουργείων Εξωτερικών Αυστρίας (Βιέννη), Γερμανίας (Βόννη), Γαλλίας (Παρίσι) και Ελλάδας με θέμα τους διωγμούς του Πόντου.

Τρίτη ημέρα: Κυριακή 8-12-85, ώρα 7.30 μ.μ. ποτακά γλέντι με παραδοσιακά φαγητά στο κέντρο "Ακρόπολη".

Το Δ.Σ. της Ευξείνου Λέσχης Βεροίας

* ΒΕΡΟΙΑ 22-11-85

Το έτος 1963 η θεατρική ομάδα της ΕΛΒ ανέβασε με μεγάλη επιτυχία τη φαρσοκωμωδία του Νίκου Σιδηρόπουλου (δικηγόρου Βεροίας) "Τέρεν και γυναίκες" με σκηνοθεσία του ίδιου του συγγραφέα. Στη φωτογραφία οι ερμηνευτές του έργου (από αριστερά): Ηλίας Σιδηρόπουλος, Βασίλης Κυριακίδης, Κώστας Σισμανίδης και Παύλος Χειμωνίδης. Το έργο παίχτηκε τέσσερις φορές στις κατάμεστες αίθουσες των κινηματογράφων "Πάνθεον" και "Ολύμπιον" της Βεροίας.

ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΝΟΜΟΥ ΗΜΑΘΙΑΣ "ΒΕΡΓΙΝΑ" ΤΟΡΟΝΤΟ ΚΑΝΑΔΑ

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος "ΒΕΡΓΙΝΑ" ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 1991 από ομογενείς καταγόμενους από το Νομό Ημαθίας και έχει πρωτίστως πολιτιστικούς, όπως άλλωστε δηλώνει ο τίτλος του, στόχους.

Η σειρά εκδηλώσεων με το γενικό τίτλο "Ελληνοσύμφωνο: η ομογενειακή κληρονομιά" είναι το δεύτερο εγχείρημα για το οποίο πήρε την πρωτοβουλία, κάτω από την αιγίδα της Ελληνικής - Καναδικής Ομοσπονδίας Οντάριο και με τη συμμετοχή και συνεργασία 31 Συλλόγων, Ομοσπονδιών, Κοινοτήτων και Οργανώσεων της ομογένειας. Το πρώτο εγχείρημα ήταν η σειρά διαλέξεων με τον γενικό τίτλο "Ελευθερία και γνώση" που έγινε το Μάρτιο του 1992, κάτω από την αιγίδα της Ποιμακεδονικής Ενώσης Οντάριο.

Ανάμεσα στους σκοπούς του Συλλόγου, όπως αυτοί αναφέρονται στο Καταστατικό του, είναι και:

- Η με κάθε τρόπο συγκέντρωση και διάσωση της πολιτιστικής κληρονομιάς μας, η μετάδοσή της στις νέες γενεές και στην πληθύτερη καναδική κοινωνία. - Η ενημέρωση της κοινής γνώμης γύρω από την τρισημηνιαία ιστορία του Νομού Ημαθίας - Αρχαία, Βυζαντινή και Νεότερη - και γενικότερα της Μακεδονίας και της Ελλάδας.

- Η αμοιβαία συνεργασία και επιβοήθηση με κάθε μέσο, του έργου της Ελληνικής Κοινότητας της Ποιμακεδονικής Ενώσης Οντάριο, της Ελληνικής - Καναδικής Ομοσπονδίας Οντάριο και του Ελληνικού - Καναδικού Κογκρέσου.

Η σύνθεση του παρόντος Δ. Συμβουλίου του Συλλόγου έχει ως εξής:

Μιχάλης Μουρατίδης - Πρόεδρος, Μιχάλης Αρτάκουλης - Αντιπρόεδρος, Κέλη Μαρούκου - Γεν. Γραμματέας, Ρούθα Μουρατίδου - Εκτελεστική Γραμματέας, Πύργος Καταφιότης - Ταμίας, Χαράλαμπος Κυριακίδης - Δημ. Σχολικός, Λία Θερβέρ - Κοιν. Υπηρεσίες, Παρασκευή Παπαρίδου - Υπεύθ. Νεολαίας και Βενετία Καραηλίου, Νίκος Μανούκας και Παύλος Μανούκας - Σύμβουλοι

ΟΙ ΠΟΝΤΙΟΙ

Γράφει ο Γιώργος Χειμωνίδης

Οι Πόντιοι σπανταχού της γης έχουν να επιδείξουν μέχρι σήμερα όχι λιγότερο επιστήμονες, διαπρεπείς νέους, μεσήλικες και γέροντες.

Ανθρώπους που χάριν της εργατικότητας, της δίψας για μάθηση και της τιμιότητάς τους έφτασαν στα ανώτερα και ανώτατα αξιώματα αυτού του σημερινού ανθρώπινου συνόλου.

Καθιερώθηκε και γι' αυτό δούλεψε πάρα πολύ ο Πόντιος, να λέγεται ότι "όπου υπάρχει Πόντιος, υπάρχει και δημιουργικότητα, υπάρχει νοικοκυριά, προοδευτικότητα". Το τελευταίο φαίνεται στα χωριά με καθαρό πληθυσμό Ποντίων, αλλά και στα χωριά με μικτό πληθυσμό (Πόντιοι και άλλοι).

Όλα αυτά αναφέρθηκαν για να δικαιολογηθούν τα ειθόμενα σχετικά τον Πόντο και τα ποτακά ανέκδοτα.

Ο Πόντιος, γενικά, παρ' ότι ζει μέσα σ' αυτό το σάπιο σημερινό κοινωνικό σύνολο, αυτό το χωρίς ηθικές αξίες και ίχνος ανθρωπιάς, δεν έχει αποκτήσει την ανάλογη πονηριά και ηθιμοποιία, για να κατορθώνει να ελθίσσεται και να διαβιώνει άνετα μέσα σ' αυτό. Με άλλα λόγια δεν εξοικειώθηκε και δεν προσαρμόστηκε στους σκληρούς νόμους της σημερινής κοινωνίας. Γι' αυτό πολλές φορές φαίνεται να ηδέι εζω από τα νερά του. Φαίνεται σαν να είναι μία μικρή παραφωνία στο σύνολο των ανθρώπων της χωριάς που ψάλλουν το ίδιο άσμα και που έχουν το ίδιο ρεπερτόριο ασμάτων. Είναι κατορθώνει (παισιότερα περισσότερα, τώρα λιγότερα) μια για τα προτερήματά του και μια για τις γκάφες που διαπράττει να είναι δακτυλοδεικτούμενος.

Γκάφες που έχουν σχέση με την αγνότητα της ψυχής του και την σχετική αφέλεια που πηγάζει μέσα από αυτή την αγνότητα. Γκάφες που οι άλλοι περιγερούν και αποδοκιμάζουν. Γκάφες όμως που μαρτυρούν ταυτόχρονα από την μια την αγνότητα αυτών των ανθρώπων που διαπράττουν και από την άλλη την μικρότητα και την κουτοπονηρία αυτών που τις εκμεταλλεύονται με τον πιο ανένδοτο τρόπο (ποτακά ανέκδοτα).

Μέσα σ' αυτό το σάπιο κοινωνικό σύνολο που ισοπεδώνθηκαν όλες σχεδόν οι ηθικές αξίες, ο Πόντιος είναι ο τελευταίος που παραμένει ακλόνητος στο απόρητο μετερίζι της ανθρωπιάς. Δεν ήμουν ποτέ και δεν είμαι ρατσιστής. Δεν ήμουν, δεν είμαι και δεν θα γίνω κουκουλιάρης. Δεν μπορώ όμως να συνεχίζω να ακούω, τότε στα στεία και τότε στα σοβαρά, αυτά που λέγονται για μας τους Πόντιους.

Μήπως όμως, αναρωτιέμαι στα σοβαρά πλέον, ασχολείται κανείς με κάποιον που τον ζηλεύει; Μήπως ασχολείται με κάποιον που βρίζεται υψηλότερα απ' αυτόν; Μήπως γιατί οι Πόντιοι, αφού

ξεπέρασαν τα όσα προσφυγικά προβλήματα είχαν, άρχισαν να ξεχωρίζουν και να παίρνουν στο κοινωνικό σύνολο, οπότε και λογικά δέχονται τα πυρά των άλλων;

Να μερικά από τα ερωτήματα που απαντούν σε όλη αυτή την θλιβερή εικόνα των τελευταίων χρόνων, την σχετική με το ποτακά στοιχείο που θέλουν να παρουσιάσουν κάποιοι και που δυστυχώς πέτυχαν και θα πετυχαίνουν ακριβώς το αντίθετο α-

πό ότι επεδίωκαν και επιδιώκουν κάθε φορά που θα το ήθελαν.

Βέβαια, συμπερασματικά θα πρέπει να αναφέρω ότι όλοι οι ελληνικοί τουλάχιστον κανόνες έχουν και τις εξαιρέσεις τους και αυτό δεν ήταν δυνατόν να μην ισχύει και για τους Πόντιους. μα το ποσοστό των εξαιρέσεων τουλάχιστον γι' αυτούς είναι πάρα πολύ μικρό και ότι δεν αξίζει τον κόπο να ασχοληθεί κανείς μ' αυτό, όταν το αντίστοιχο ποσοστό των άλλων είναι υπερδιηπάσιο.

ΜΗΝΥΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΤΟΡΟΝΤΟ

ΤΟΥ ΚΑΝΑΔΑ

ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΚΕΡΟΓΛΙΔΟΥ

Τα μονοπάτια του παρεθόντος έχουν ατέλειωτη την προέκτασή τους προς το μέλλον.

Εμείς το σήμερα δεν μπορούμε να οραματισθούμε το μέλλον με τις ηλιότες γυρισμένες στο παρεθόν.

Τα παιδιά μας δεν θα μπορούν να είναι οι συνεχιστές της ιστορίας μας, της κοινότητάς μας, των ηθών και εθίμων μας, εάν δεν έχουν δημόσια συλλογικά και πολιτιστικά παραδείγματα σαν και αυτά τα "ΗΜΑΘΙΩΤΙΚΑ".

Εύχομαι θερμά κάθε επιτυχία στις εκδηλώσεις του Πολιτιστικού Συλλόγου Ημαθιωτών "Βεργίνα". Προχωρείτε, δημιουργείτε και μεγαλοφυείτε

και όπως λέει και ο Γκίβον "οι άνεμοι και τα κύματα είναι πάντα με το μέρος των ικανότερων θαλασσινών".

Τα γενέθλια της Ραδιοφωνικής Εκπομπής

Συνέχεια από την 1η σελ. ακροατές να εμφανιστούν στην εκπομπή, για να εξιστορήσουν και να τραγουδήσουν.

Ιδιαίτερη ήταν ακόμη η φιλοξενία καλλιτεχνών της παραδοσιακής και της νεότερης έκφρασης, δίνοντας έτσι τη συνέχεια της ποτακάς παράδοσης. Επίσης μετέδωσε ένα πλήθος ανακοινώσεων και ενημερώσεων.

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να πούμε ότι, σ' όλα αυτά τα χρόνια η εκπομπή λειτούργησε με υπευθυνότητα, με σεβασμό προς την ποτακά παράδοση και αποτέλεσε ένα άνοιγμα ελεύθερης επικοινωνίας.

Ο "Αργοναύτης" διερμηνεύοντας τα αισθήματα όλων των ακροατών εκφράζει τα θερμά συγχαρητήρια στον επιμελητή της εκπομπής, Κώστα Καραπαναγιωτίδη και στα συνεργεία του Βάσω Καραμήτσου - Σιδιροπούλου, καθώς και στους άλλους που κατά καιρούς προσέφεραν αφιλοκερδώς τις υπηρεσίες τους για την επιτυχία της εκπομπής.

Και η αγαπημένη αυτή εκπομπή γιορτάζει τα γενέθλιά της τη Δευτέρα 7 Δεκεμβρίου 1992, ώρα 6.30 μ.μ. Μας περιμένει για χρόνια ποτακά.

ΕΠΙΤΥΧΗΣ Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΧΩΡΩΔΙΑΣ

Συνέχεια από την 1η σελ. μπρο μεγάλης, που ονομάζεται αιώνια Ελλιάδα. Με την ενθιμία της αυτή παρουσία στον Καναδά διακήρυξε ότι ο Ελληνοκύριος Βορράς, η Μακεδονία μας, δεν ανήκει σε κανέναν άλλον, παρά μονάχα στον Ελληνοισμό. Η Χωρωδία με τον επιτυχημένο αυτό διασκελισμό της προσυπόγραψε και την ενθιμία της αποστολής.

Και το μεγάλο μερίδιο της επιτυχημένης αυτής αποστολής δικαιωματικά ανήκει στον αθηναϊνό λειτούργη της Ποτακάς Μούσας, τον προικισμένο με την εκπληκτική δημιουργική καλλιτεχνική δύναμη παράστασης κι ανάληψης, Κώστα Καραπαναγιωτίδη. Εύγε Κώστα Καραπαναγιωτίδη! Εύγε Χωρωδία!

"ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ"

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΛΥΡΑΣ

ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ ΤΣΑΡΤΙΛΙΔΗ

Σε μια γειτονιά, στον Πόντο, ζούσε ένας άρχοντας πολύ πλούσιος που είχε μία μοναχοκόρη, πολλή όμορφη. Στην ίδια γειτονιά ζούσε και μία χήρα φτωχή που είχε ένα αγοράκι. Τα δύο παιδιά έπαιζαν αγαπημένα με άλλα παιδιά της γειτονιάς, αδιάφορα για την κοινωνική και οικονομική τους διαφορά. Όταν πέρασαν τα παιδικά χρόνια και ήρθαν τα εφηβικά, ο φτωχός νέος και η πλούσια νέα αγαπήθηκαν. Κάποια μέρα αποφάσισαν να παντρευτούν.

- Να στείλεις τη μάνα σου, είπε κάποια μέρα η κοπέλα να με ζητήσει από τους γονείς μου. Όταν θα με ρωτήσουν οι γονείς μου θα τους πω πως δεν μπορώ χωρίς εσένα.

Στην επιμονή του μοναχογιού υποχώρησε η μάνα κι πήγε "ς ο ψαλάφραμα".

Η απάντηση του πατέρα του κοριτσιού ήταν αρνητική. Αποκλείεται, είπε, στη φτωχή χήρα.

- Πώς τμήμοσα να ζητήσεις την κόρη μου για νύφη; Κάτι τέτοιο να το βγάλλεις από το νου σου της είπε.

Όταν έμαθαν οι ερωτευμένοι τη σκληρή απάντηση του άρχοντα βροσάνοντο το μισό τους τί να κάνουν. Ο νέος έλεγε να ξεπυτευθεί για να κερδίσει χρήματα και να την ζητήσει. Η νέα του έλεγε να μη φύγει, γιατί δεν μπορεί να ζήσει μακριά του και ότι αν φύγει θα πεθάνει.

Θα κάνεις, της είπε ο νέος, υπομονή τουλάχιστον έξι μήνες. Αν κατά την απουσία μου αρρωστήσεις, ένα "σαίν" να στείλει ο πατέρας σου για να με

ειδοποιήσει και εγώ θάρω αμέσως.

Δεν πέρασαν δύο μήνες και αρρώστησε βαριά η μοναχοκόρη, χωρίς να έχουν αποτέλεσμα τα φάρμακα και οι φροντίδες των γιατρών. Κανείς δεν υποψιάστηκε ότι η αιτία ήταν η "σεβτά". Όταν πλησίαζε το τέλος της είπε στη μάνα της την αιτία και πως δεν μπόρεσε να περιμένει το νέο π' αγάπησε ούτε μία εβδομάδα. Όταν έμαθε τα καβέσα ο πατέρας της έστειλε αμέσως ένα "σαίν" να φέρει πίσω το νέο. Ο ερωτευμένος νέος όταν πήρε την πρόκληση του άρχοντα "εποίηκε την νύχταν ημέραν και σε ποδάρια έγκεν φτερά". Ενώ πλησίαζε προς τα νεκροταφεία της εκκλησίας τότε κατέβησαν στον τάφο την αγαπημένη του. Χωρίς να χάσει καιρό ελάγκηψεν απέναντί της "ς ο ταφίν, εοπώγγεν το χώμαν, ένοιξεν την κασέλαν εφίλεσε ατέν και έκοψεν και εποίηρεν τ' έναν την ηλεξούδαν ας, αςά τρία που είχαν. Εγκαταστάσαντο και έφυγεν τ'ς ο σαίν. Κανόν' κι εθέλεσαν να ελέην", ούτε τη μάνα ας. Κάθον ημέραν ετοπλήδευεν ταϊτσέκια και πριν ξημερών καλά - καλά, εκατήβαινον 'ς ο ταφίν ας. Πρώτε εθέκονεν τα ταϊτσέκια απέναντί της "ς ο ταφίν κι έπειτα εβγάθηνεν την ηλεξούδαν αςόν κάρφον ας και σίατα αρκάνεν αςά έκλειον απαρνήγορτα. Και πριν να εβγαίνε ο ήλεν έφεβεν και επαίγγεν ος σαίν.

Έναν ημέρον, οίσα έγκη'εν απέναντί της "ς ο ταφίν, εζέβεν έναν δυνατόν αέρασ επαίρειν την ηλεξούδαν και εταούττηεν α-

το. Ετρέξεν και ετοπλήδευεν όσα μαλλία επρόφτασαν και ετύττηζενταν απέναντί της κομμάτι "σανίδ". Τ' όλη την ημέραν όταν επή'εν ταϊτσέκια ος ταφίν της αγαπημένηταν, είδε, απέναντί της έναν ταφίν εκρεμάουσαν δύο τρία αςά μαλλίιας. Ετσάκωσαν το κηδόνι τη ταϊτσέ και έδεσαν και και τ' όλη τη μαλλί την άκραν σ' όλη την άκραν τη ταϊτσέ και έβαθεν αςα με τ' όλη τα μαλλίια που είχαν. Αμον ντ' ετρίφταν τ' έναν με τ' όλη εζέγκεν έναν παράξενον λαλίαν, που ομοίαζε με την λαλίαν τη αγαπημένηταν". Χωρίς να χάν' καιρόν επή'εν 'ς ο ορμάν έκοψεν ένα κομμάτι "ζύλον και εποίηκεν το ομοίωμα της αγαπημένης, κάτι όμοιο με το σχήμα της ποτακάς λύρας. Τα τρυπία, όπου εμβαινε τ' όλη τη λύρα, συμβολίζεν δύο ομμάτια και το στόμα. Τα τρία κόρδα, συμβολίζεν τα τρία ηλεξούδα της μοναχοκόρης. Ο γόδορον (ένα γελάκι) όπου ακουμπούν τα κόρδα συμβολίζ' το σταθόδεσμον. Τα δύο κομπυλωτά γραμμάς την μέσην ας, ο λαίμος της λύρας την γούλαν ας και όλην τ' όλη το λυγρόν κορμίν τη κορταί".

Πριν από αρκετά χρόνια όταν ο Αλικής Στάς στην τηλεόραση ρώτησε ένα Κρητικό λυράρη "γιατί αγαπτεί εσείς οι Κρητοί αγαπάτε τόσο πολύ τη λύρα", ο γερο - λυράρης απάντησε χαρακτηριστικά, γιατί μοιάζει με την κοπέλα μας... Κοιμή, λαιπόν, η παράδοση για την ιστορία της λύρας.

ΔΙΠΛΗ ΩΦΕΛΕΙΑ...

του κ. Ανδρέα Ελ. Ταταρίδη

Όπως κάθε τόπος έτσι και ο Πόντος έχει να επιδείξει πλούσια βιβλιογραφικά στοιχεία. Στοιχείο με έντονο εθνικό, θρησκευτικό, αλλά και μυστηριακό χαρακτήρα.

Βιβλίο, λοιπόν, με καθαρά ποντιακό βιβλιογραφικό υλικό δεν έχω ποτέ στην κατοχή μου. Το σπουδαιότερο βιβλιογραφικό σύγγραμμα που κατέχω, είναι αυτό του αξιωματικού Ξεφ. Ακρογίου (Ξένου Ξενίτα) "Λαογραφικά Κοιτώνων", που είναι δίτομο και πολύ σπουδαίο έργο. Φυσικά στο αρχείο μου διατηρώ και πληθώρα βιβλιογραφικών ποντιακών άρθρων.

Τώρα, χάρη στον σεβαστό φίλο μου Παναγιώτη Κιαχίδη, κάτοικο Βέροιας, απόκτησα το πόνημα του Αναστασίου Ευθ. Σιδρόπουλου, τ. δασκάλου του Η' Δημοτικού Σχολείου Βέροιας "Λαογραφικά θέματα γύρω από τον ελληνισμό του Πόντου", Θεσ/νίκη 1965.

Το πόνημα αυτό του Ευθ. Σιδρόπουλου έτυχε και επαίνου από την Ακαδημία Αθηνών το 1963 με χρηματικό έπαθλο 800. 1.500, και είναι ένα καταπληκτικό, πράγματι, βιβλίο που "αγκαλιάζει" βιβλιογραφικά όλην τον Πόντο και γεωγραφικά, αν και γραμμένο στην καθαρεύουσα, καταγράφει πιστικά και περιεκτικά όλα όσα αφορούσαν τον Πόντο και τους Πόντιους των καιρών εκείνων ημερών, προτού αναγκασθούν και εγκαταλείψουν τις προγονικές εστίες τους. Με ανάλογη εικόνογραφία και με ανάλογο ζήλο

καταπνέονται εις ό,τι αφορούσε τη ζωή και τη δράση των Ποντίων στον θρησκευτικό και κοινωνικό τομέα.

***

Δεν έχω την πρόνοια επισημονική κατάρτιση για να εμβαθύνω στο θέμα αλλά όπως δήποτε και η όποια μάρφωση που κατέχω με καθιστά άξιο να εκτιμώ την συγγραφική προσφορά οιοδήποτε και πολύ περισσότερο των διανοουμένων συμπατριωτών μας.

Οπότε ευρισκω ότι το παραπάνω πόνημα του - να ζει άραγε; - συμπατριώτη μας Αναστασίου Ευθ. Σιδρόπουλου είναι ωραίο, διδακτικότατο και ανα-

γνώσιμο. Εύχρηστο και προσεγγίσιμο για τον καθένα (ειδικό και μη), γίνεται χρησιμότερο ιδίως για μας τους Πόντιους, αφού πρωτίστως εμας ενδιαφέρει, διότι εμάς αφορά.

***

Να, λοιπόν, που, χάρη στον σεβαστό μου φίλο κ. Παν. Κιαχίδη, απόκτησα κάτι που μ'έκανε νάρθη πιο κοντά στα δικά "μας" βιβλιογραφικά του Πόντου!

Εται και πλούτιστα τις γνώσεις μου και την βιβλιοθήκη μου και νοιώθω χαρούμενος κι ευτυχημένος και για τα δύο!..

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΛ. ΤΑΤΑΡΙΔΗΣ
Ζάκυνθος

Ο ΠΟΝΤΙΑΚΟΣ ΓΑΜΟΣ ΚΑΙ Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΤΕΛΕΟΥΡΓΙΑ

Οι Ποντιακές ιεροτελεστίες γάμου διατηρούν και συνεχίζουν τη βυζαντινή παράδοση, γεγονός στο οποίο συνέβαλε ο κλειστός χαρακτήρας της ποντιακής κοινότητας και η σταθερότητα του πατριαρχικού οικογενειακού προσώπου ζωής. Όπως και στη βυζαντινή περίοδο, έτσι και στον καιρό μας οι γονείς συχνά καθορίζουν τους μέλλοντες συζύγους των παιδιών τους. Ως στις αρχές του 20ου αιώνα στα ποντιακά χωριά διατηρούνταν η συνήθεια των αρραβώνων των ανηλικών και νεογέννητων παιδιών "χαράζα-

νε τα κουνιά".

Η μέση ηλικία γάμου των κοριτσιών ήταν τα 12 χρόνια, των αγοριών 19. "Κορτσόπον δωδεκάχρονον κι εγώ δεκαεννέα". Όπως και στο Βυζάντιο, πολύ σημαντική στιγμή ήταν ο αρραβώνας των νέων, τα "σουμόδια", και εάν ο γαμπρός τον διέλυε, τότε αυτός άφηνε όλα τα δώρα στην κοπέλα και πλήρωνε όλα τα έξοδα των αρραβώνων της οικογένειας της κοπέλας. Εάν ο γαμπρός πέθαινε πριν το γάμο, τότε η νύφη θεωρούνταν χήρα του αποθανόντος και χέφερε πένθος.

Κοινά σημεία των ποντιακών και βυζαντινών γάμων είναι: το πλούσιο της νύφης πριν την ιεροτελεστία του γάμου, ο ρόλος των παπουτσιών και των μήλων στην ιεροτελεστία, η ιδιαίτερη σχέση στην παρθενικότητα της νύφης, η παρουσία ιερέα και κατά τους αρραβώνους, η στέψη στην εκκλησία, η παρουσία μουσικών στο γάμο, η τάση να γιορτασθεί ο γάμος όσο μπορεί πιο πλούσια και μεγαλόπρεπα. Βυζαντινή ως προς την πρόβλεψη είναι η ονομασία του γαμήλιου πέπλου "μαφόρ", ακόμη και ο θρήνος του γαμήλιου τραγουδιού "Σήμερα μαύρον ουρανό, σήμερον μαύρ' ημέρα", ταυτόσημο με το θρήνο - "Κλαυθμός για την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως".

Ιδιαίτερα ενδιαφέρον είναι το ζήτημα του συσχετισμού μερικών στοιχείων των βυζαντινών αυτοκρατορικών τελετών με την ιεροτελεστία του γάμου. Εδώ μπορούμε να αναφέρουμε το κόκκινο χρώμα της ενδυμα-

σίας και ιδιαίτερα τα κόκκινα παπούτσια σαν σύμβολο της νύφης και ως ανώτατο δείγμα της ανακτορικής αξιοπρέπειας του Βασιλέως, ξεχωριστό τραπέζι για τη νύμφη και τους κουμπάρους της στο γάμο και για το Βασιλιά και την οικογένειά του κατά την ώρα των πομπητικών μεγάλων γληεντιών, ο χορός με τις λαμπάδες ως τελετική φάση της ιεροτελεστίας του γάμου και ο χορός των αξιωματούχων με τις λαμπάδες την ώρα του γιορτασμού "Brumall", ο πυρός, τον οποίο δίνουν οι γονείς της νύφης στους απερχόμενους μετά τον αρραβώνα συγγενείς του γαμπρού και η αποχώρηση των προσκεκλημένων από το μεγάλο γληέντι που γινόταν στα "Brumall", μετά την επίδοση από το Νομάρχη σε κάποιον από τους προσκεκλημένους του επιτραπέζιου πυρσού, η συνέχιση του γαμήλιου επιτραπέζιου γαμήλιου γληεντιού για τους πλησιέστερους συγγενείς των νεογνών μετά την αποχώρηση των προσκεκλημένων και το πλούσιο γλέντι μετά την αποχώρηση των φιλοξενουμένων για την οικογένεια του Βασιλιά και των πιο στενών του φίλων και ανθρώνων.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, τα δεδομένα της ποντιακής κουλτούρας επιτρέπουν να μιλούμε όχι μόνο για τη διατήρηση βυζαντινών στοιχείων στους γάμους των Ποντίων Ελλήνων, αλλά και για την επίδραση της λαϊκής παράδοσης στις τελετές της Αυλής του Βασιλιά.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Ο "Αργοναύτης" ως γνωστόν εκδίδεται από την Εύξεινο Λέσχη Βέροιας για μη κερδοσκοπικούς λόγους, αλλά για πνευματική ανιστόρηση της λαογραφίας και της πολιτιστικής μας παράδοσης. Είναι, λοιπόν, απαραίτητο, για την ασταμάτητα και απρόσκοπτη πλεύση του να ανανεώσουμε τις συνδρομές μας έγκαιρα και ακόμα να γράψουμε νέους συνδρομητές.

Εξέδιδε κατά τα έτη 1916 1917 το εβδομαδιαίο περιοδικόν "Οι Κοινοί" όπου δημοσίευσε πλείστα άρθρα και εμβριθείς πραγματείας, αφορώντα τον Ελληνοισμό του Πόντου. Οτε το 1915 συνετελέθη η σφαγή του Αρμενικού έθνους, αείμνηστος δια θερμών εκλήσεων, ενεργειών και παραστάσεων του διέσωσε πεντακόσιους αρμενοπούδας, οι δε Ιεραί Μοναί κατόπιν εντολής του απέκρυπτον πλείστους άθλους. Την προσφοράν αυτήν ανεγνώρισεν ο εν Κων/πόλει Πατριάρχης των Αρμενίων Ζαβέν και εις την από 19ης Ιουλίου 1919 επιστολήν του προς τον αείμνηστον Μητροπολίτην Χρυσάνθον εξέφραζεν εκ βάθους ψυχής την άπειρον ευγνωμοσύνην του δια την παρ' αυτού εν παντί καιρώ μέρμυαν και αντίληψιν προς τα δυστυχία αρμενικά θύματα.

Οτε δε τον Απρίλιον του 1916 τα Τσαρικά Ρωσικά στρατεύματα νικηφόρως προελαύνοντα, επρόκειτο να καταλάβουν την Τραπεζούντα η Τουρκική κυβέρνησις, ανέθεσεν εις τον Μητροπολίτην Χρυσάνθον την διοίκειν ολόκληρον της Επαρχίας και προστασίαν του Τουρκικού πλθυσμού της. Υπερνικήσας πλείστας δυσχερείας, επέτυχε να εγκαταστήσει εις τας εστίας των τους επανακαμύτοντας Τούρκους πρόσφυγας και επί διετίαν η προσφυγική επιτροπή της Μητροπόλεως Τραπεζούντος ανέλαβε την διατροφήν δεκάδων χιλιάδων Τούρκων προσφύγων οι οποίοι παντοιοτρόπως εξεδήλωναν την βθετιάν ευγνωμοσύνην των προς τον Εθνάρχην Χρυσάνθον.

Κατά την ανακατάληψιν της Τραπεζουσίας χώρας παρά των Τουρκικών στρατευμάτων, ο διοικητής αυτών Βεχίη πασάς, απέστειλεν δι' αξιωματικού ιδιόχειρον εις ελληνικήν γλώσσαν επιστολήν προς τον Χρυσάνθον εις την οποίαν μεταξύ άλλων έλεγεν: "Ομοιολώ και θαυμάζω το έργο σας της όλης πατρικής και προσφύγων μέρμυης και προστασίας της γμετέρας Σεβασμιότητος απέναντι του Οθωμανικού στοιχείου". Οτε εν έτει 1918 εις τον σκοτεινόν ορίζοντα εμφανίσθησαν αι πρώται ενθαρρυντικαί ελπιδοφόροι ακτίνες ανατολής της ελευθερίας του Πόντου πρώτος εστρατεύθη εις τον αγώνα αυτοδιαθέσεως του Ποντίου Ελληνισμού, πιστεύσας και αυτός εις τας Συμμαχικάς υποσχέσεις και εις την διακήρυξιν του Αμερικανού προέδρου Ουίλσον περί αυτοδιαθέσεως των λαών. Κατά τας αρχάς του 1919 ως μέλος 3μελούς επιτροπής του υποδούλου Ελληνισμού μετέβη εις Παρίσιους και υπέβαλε εις την εκεί διάσκεψιν της Ειρήνης υπόμνημα αυτοδιαθέσεως του Ελληνι-

Η ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΡΑΠΕΖΟΥΣ

Δια τους ασχολημένους με τον Πόντο, υπάρχει το ζήτημα περί του ποιά είναι η προέλευσις της ονομασίας Τραπεζούς της ομώνυμου ποντιακής πόλεως. Επ' αυτού, η εξήγησις είναι ότι, η πόλις παρουσιάζει τραπεζοειδή εικόνα εις τον αντικρύζοντα αυτήν από θαλάσσης και περί τούτου έκομεν ιδίαν ανάμνησιν. Οι λόγοι, οι οποίοι στηρίζουν αυτήν την άποψιν είναι:

α. Όταν κατά το 371 π.Χ. κάτοικοι της αρκαδικής Τραπεζού, μετώκησαν εις την Τραπε-

ζούντα του Πόντου, η πόλις, ιδρυθείσα, περί το 500 π.Χ. είχε ήδη το όνομά της (Βλέπε και "Π.Ε." τόμος 4ος, σελ. 40). β. Και η αρκαδική Τραπεζούς, ήτο κτισμένη επί υψώματος (ήφου, βουνού), και θεωμένη, έδιδε και δίδει την εικόνα τραπεζοειδούς βεβιωθήκα και υπό των κατοίκων των γειτονικών κομποπόλεων (Μελιγαλά, Βουτσάρας κ.λ.π.), οι οποίοι εργάζονται εις τας Αθήνας και τον Πειραιά, και τους οποίους συννητήσαμεν, κατά καλήν τύχην.

Σκόπιμον είναι να προσθέσωμεν ότι, η προέλευσις των Ποντίων της Τραπεζούτος, δεν είναι η αρκαδική Τραπεζούς (επειδή υπάρχει σύμπτωση ομώνυμων ονομασιών). Τοιαύτη άποψις, αντιστρατεύεται προς τας πληροφορίας εγκύρων ιστορικών πηγών. Ο δε Παισαβνίας επιβεβαιώνει ότι υπήρχεν ήδη, η ποντιακή Τραπεζούς, και την κατονομάζει, προσθέτων ότι: "οι παλαιοί κάτοικοι τους υποδέχθησαν... ως αδελφούς". (Βλέπε "Π.Ε.", Τόμος 46, σελ. 299).

Εξάλλου, εάν όλοι οι Πόντιοι Τραπεζούνται ήσαν αρκαδικής προελεύσεως, δεν θα υπήρχε λόγος να δοθεί εις ορισμένην περιοχήν του Πόντου, η ονομασία Αρκαδικά προφανώς προς διάκρισιν - διότι εγκαταστάθησαν εις αυτήν, οι Αρκαδες Τραπεζούνται.

Αριστοφάνης Σαββίδης
Προύσης 48
Ν. Εμύρνη

Εξάλλου, εάν όλοι οι Πόντιοι Τραπεζούνται ήσαν αρκαδικής προελεύσεως, δεν θα υπήρχε λόγος να δοθεί εις ορισμένην περιοχήν του Πόντου, η ονομασία Αρκαδικά προφανώς προς διάκρισιν - διότι εγκαταστάθησαν εις αυτήν, οι Αρκαδες Τραπεζούνται.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Ο "Αργοναύτης" με χαρά θα φιλοξενεί την παρουσίαση βιβλίων και περιοδικών που αφορούν τον Πόντο. Οι ενδιαφερόμενοι παρακαλούνται να στέλνουν ένα αντίτυπο του βιβλίου ή του περιοδικού τους για τον παρπαπάνω σκοπό.

ΑΠΑΝΟΙΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ
"ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ"
Νέον είδος σαρλατανισμού
Συλλογή Πολ. Χάπα

Ο εν Σότση κ. Σαπράνωφ εφεύρε μέσον προφυλάττον τους στρατιώτες από τας ακαίρας και τας οβίδας του εχθρού. Το περίφημον μέσον ο εφευρέτης ονομάζει "τιμιόξυλον" δηλ. τεμάχιον του τιμίου ξύλου εφ' ου εσταυρώθη υπό κηρού δίδονται εις τους στρατιώτας οίτανες φέρουν αυτά ως φυλακτά.

Ο κ. Σαπράνωφ πωλεί τα τοιαύτα φυλακτά προς 25 ρουβ. έκαστον. Ο δήμαρχος του δωρίου Βέρινσκ κ. Λευτέρωφ ηγέρασε δύο τοιαύτα φυλακτά διά τους στρατιώτας υιούς του και απεφάσισε να δοκιμάση την αωστικήν των δύναμιν. Προς τούτο προσέδεσε το φυλακτόν επί

πτείνου και κατόπιν επιροβόλησε κατ' αυτού. Ο πτείνός, ως ήτο φυσικόν, εφονεύθη. Τοιοιούτρόπως η πίστις του κ. Λευτέρωφ προς αωστικήν δύναμιν του "τιμιόξυλου" εσαλεύθη, διά τούτο δε ούτος επέστρεψε τα φυλακτά εις τον κ. Σαπράνωφ απαιτών όπως ο τελευταίος επιστρέψη το χρήμα. Ο κ. Σαπράνωφ ηρνθήθη. Ο κ. Λευτέρωφ τότε κατέφυγε εις την αστυνομίαν ήτας και συνέλαβεν τον δράστην.

Το περίεργον είναι - επιλέγει η δημοσιεύουσα εφημερίς - ότι ο Σαπράνωφ είναι τούρκος υπήκοος, παρ' όσον ότι ο πατήρ του διαμένον εν Ρωσία από του 1864 είναι ρώσος πολίτης.

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΑΧΙΛΛΕΑ ΑΛΑΤΣΙΔΗ
Η Χορωδία της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας αντί στεφάνου κατέθεσε στη μνήμη του αείμνηστου Αχιλλέα Αλατσίδη, το συγκεντρωθέν χρηματικό ποσό των 25.000 δρχ., ύστερα από επιθυμία της συζύγου του, κ. Ελένης, υπέρ του Πνευματικού Κέντρου. Αιώνιας είναι η μνήμη του αξεχάστου ΑΧΙΛΛΕΑ ΑΛΑΤΣΙΔΗ που υπήρξε ένας θερμός συμπαρταστής της Λέσχης.